

LANDEN VAN EUROPA

Liechtenstein

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Het vorstendom Liechtenstein is een dwergstaat zonder kust in het midden van Europa. Het wordt begrensd door Zwitserland in het westen en Oostenrijk in het oosten. Liechtenstein is na Vaticaanstad, San Marino en Andorra, het vierde kleinste land in Europa.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Liechtenstein is 160 vierkante kilometer. Nederland is 260x groter.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Liechtenstein is ongeveer 35.000. Er wonen gemiddeld 217 mensen op een vierkante kilometer. Ongeveer een derde van de inwoners van Liechtenstein bestaat uit buitenlanders, voornamelijk Duitsers, Oostenrijkers en Zwitsers.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Liechtenstein is Vaduz.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

In 1699 kocht de Boheemse vorst van Liechtenstein de heerlijkheid Schellenberg en in 1712 het graafschap Vaduz. Ook kreeg hij voor een lening van 250.000 gulden in 1707 een zetel op de vorstenbank van de Zwabische Kreits. Op 23 januari 1719 verenigde keizer Karel VI de heerlijkheden Vaduz en Schellenberg tot een vorstendom, genaamd Liechtenstein. Tenslotte kreeg het nieuwe vorstendom in 1723 een zetel en een stem in de Rijksdag.

Op 12 juli 1806 was Liechtenstein één van de ondertekenaars van de Rijnbondakte, waardoor het vorstendom zich los maakte van het Heilige Roomse Rijk en soeverein werd. Het Congres van Wenen stelde in 1815 vast dat het vorstendom deel ging uitmaken van de Duitse Bond. Deze situatie duurde tot de opheffing van de Duitse Bond in 1866.

Tot het einde van de Eerste Wereldoorlog had het land nauwe banden met Oostenrijk, maar de economische malaise die deze oorlog veroorzaakte, dwong Liechtenstein tot het aangaan van een douane- en monetaire unie met Zwitserland. Vanaf de Tweede Wereldoorlog, waarin Liechtenstein neutraal bleef, hebben de lage belastingtarieven het land grote economische groei gebracht.

7 Staatsvorm

Liechtenstein is een constitutionele monarchie (vorstendom). Het parlement van Liechtenstein, de Landdag, wordt gevormd door 25 door het volk gekozen vertegenwoordigers. Het kabinet, dat bestaat uit vijf leden, is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding. Liechtenstein is, naast Zwitserland, één van de twee landen waar er directe democratie op nationaal niveau bestaat. Sinds 1984 kent het land vrouwenkiesrecht. De vorst kan echter zowel parlement als kabinet naar huis sturen. Op 16 maart 2004 stemde 64,3% van de bevolking van Liechtenstein in een referendum voor het wijzigen van de grondwet en daarmee het behoud van het vorstenhuis. De rechten van de vorst zijn hiermee gegarandeerd. Hij kan parlement en kabinet ontbinden wanneer hij dit nodig acht en heeft een veto in de benoeming van ambtenaren en rechterlijke macht.

Er zijn drie politieke bewegingen in Liechtenstein. De Fortschrittliche Bürgerpartei (FBPL) en de Vaterländische Union (VU), die elkaar in evenwicht houden en nauwelijks van elkaar verschillende partijprogramma's hebben, en de Freie Liste, een liberale partij, die de traditionele spelregels wil doorbreken, voor gelijkgerechtigheid is, alsook voor bescherming van het milieu. Aan de sinds 1938 bestaande coalitie tussen de progressieve FBPL en de VU kwam in maart 1997 een einde, nadat de FBPL bij de parlementsverkiezingen van begin februari een zetel verloor in het 25 leden tellende parlement en ruim een maand later uit de coalitie stapte.

Net als Zwitserland is Liechtenstein geen lid van de Europese Unie.

Het volkslied is: Oben am jungen Rhein (dezelfde melodie als God save the Queen).

De nationale feestdag is 15 augustus.

8 Regio's en departementen

Liechtenstein telt elf gemeenten, die meestal uit één plaats of dorp bestaan. De meeste gemeenten hebben echter complexe vormen; enclaves komen relatief veel voor. De gemeenten zijn: Balzers, Eschen, Gamprin, Mauren, Planken, Ruggell, Schaan, Schellenberg, Triesen, Triesenberg, Vaduz.

9 Infrastructuur

Het wegennet in Liechtenstein is goed, evenals het spoorwegennet. Er gaat maar 1 trein door het land, namelijk de internationale trein van Zürich naar Wenen. In Liechtenstein rijden ook (post)bussen. Het land heeft geen vliegveld.

10 Klimaat

Hoewel het land in de Alpen ligt, is het klimaat als gevolg van de zuidenwind vrij mild. De winters zijn vrij sneeuwrijk en koud.

11 Rivieren en meren

De grens aan de westkant wordt gevormd door de Rijn. In het oosten stroomt de Samina.

12 Gebergten

Liechtenstein ligt in het Rijndal in de Alpen. In het westen vormt de Rijn grotendeels de grens met Zwitserland. Het oostelijke gedeelte van het land ligt het hoogst. De Grauspitze (2599 meter) is het hoogste punt van het land. Het bergachtige land van Liechtenstein leent zich prima voor wintersportoord.

13 Nationale en regionale parken

Liechtenstein heeft 8 nationale parken.

14 Industrie en economie

Ondanks zijn geringe grootte en het gebrek aan grondstoffen heeft Liechtenstein zich ontwikkeld tot een welvarende, sterk geïndustrialiseerde markteconomie met een sterke financiële sector. De levensstandaard staat op zeer grote hoogte, vergelijkbaar met die in de stedelijke gebieden van Zwitserland, of zelfs nog hoger. Liechtenstein is een belastingparadijs: de lage belastingen voor bedrijven en de geringe belemmeringen om een bedrijf te beginnen hebben ongeveer 73000 holdings en zogeheten brievenbusbedrijven ertoe gebracht er een officieel kantoor te openen. Meer dan 90% van de energie wordt geïmporteerd. Liechtenstein is een van de meest geïndustrialiseerde landen, maar dit is nauwelijks te zien, omdat de industriële bedrijven onopvallend tussen de weilanden, wijnbergen en bergbossen liggen.

15 Wijnbouw

Liechtenstein kent een vrij mild klimaat en daardoor is wijnbouw mogelijk. De totale oppervlakte van de huidige wijngaarden bedraagt ongeveer 1400 ha. De meest gebruikte druivensoort is de blauwe Bourgondiër. In 1999 werd er iets meer dan 1000 hl wijn geproduceerd, waarvan ca. 250 hl witte wijn. De Liechtensteinse wijn behoort tot de beste uit de regio Oost-Zwitserland. De vorstelijke wijngaarden brengen onder andere de Vaduzer Beerli, de Vaduzer Marc en de Vaduzer Süssdrück voort; particulier geproduceerde wijnen zijn onder andere Triesner Kretzer, Schaaner Ablass, Bendura, Eschner Feuergold en Schellenberger.

16 Landbouw

Ruim veertig jaar geleden was Liechtenstein vooral een landbouwstaat. Tegenwoordig werkt slechts twee procent van de bevolking in de land- en tuinbouw. In de akkerbouw neemt de productie van haver, gerst, voedergraan en aardappelen een belangrijke plaats in. Enkele tientallen bedrijven houden zich bezig met de groenteteelt, met name spinazie, wortelen, erwten, bonen en rode bieten. In de (beperkte) fruitteelt zijn vooral appels, peren, pruimen en kersen de belangrijkste producten. Voor de agrarische sector is de veeteelt (koeien, schapen, varkens) het belangrijkste.

17 Bosbouw

Een vijfde van het land bestaat uit bossen die voornamelijk door herten en vossen worden bewoond.

18 Godsdienst

Bijna 80% van de inwoners is rooms-katholiek.

19 Onderwijs

Vanaf 5 jaar mogen kinderen naar de Kindergarten. De wettelijke leerplicht omvat 9 jaar (7-15 jaar). Het volledige onderwijs staat onder toezicht en wordt betaald door de overheid.

20 Cultuur

Liechtenstein heeft geen sterke traditie in de kunsten. Zo zijn in de lokale musea vooral werken te vinden die door de vorsten in de loop der jaren zijn verzameld. Het cultuuraanbod in Liechtenstein is erg gevarieerd en gaat van theater, musicals, openluchtbioscopen en workshops voor muziek tot jazzfestivals en internationale concerten.

21 Eten en drinken

De Liechtensteinse keuken is vooral beïnvloed door gerechten uit Zwitserland, Oostenrijk en Zuid-Duitsland. Enkele specialiteiten zijn: fondue, rösti en Käsknöpfle (een deeggerecht met kaas en gebakken uitjes). De hoofdingrediënten in de meeste gerechten zijn kaas en worst. Ook wijn wordt als belangrijk deel van de hoofdmaaltijd gezien.

22 Taal

De officiële landstaal is Duits, maar over het algemeen wordt er dialect gesproken.

23 Geldeenheid

De munteenheid in Liechtenstein is de Zwitserse franc.

24 Media

Liechtenstein heeft 2 eigen kranten: Liechtensteiner Vaterland en Liechtensteiner Volksblatt. Liechtenstein heeft 1 eigen radio- en televisiezender.

25 Belangrijkste monumenten en topics

- Vaduz: thuishaven van regering, parlement en vorstenhuis. In Vaduz bevindt zich de kunstcollectie van de staat, het postzegelmuseum en een skimuseum. Het kasteel van Vaduz is een twaalfde-eeuws bouwwerk (woning van de vorstenfamilie). Andere bezienswaardigheden in Vaduz zijn: het raadhuis
- het parlamentsgebouw, de kathedraal St. Florin (eind negentiende eeuw), het Mitteldorf (het oude gedeelte van het dorp).
- de bergen: prachtige uitzichten, zuivere en frisse lucht en heerlijke rust.
- Schaan, de grootste gemeente van Liechtenstein, waar kunst en cultuur een hoge prioriteit hebben. Schaan trekt ieder jaar veel bezoekers voor de carnavalsfestiviteiten
- Malbun, het voornaamste skigebied van Liechtenstein
- Triesberg, met een koepelkerk en een museum dat aan het Walser-volk gewijd is